



## RE YSER FILMOWY I TELEWIZYJNY

### 1. Informacje ogólne

Zadaniem re ysera filmowego i telewizyjnego jest tworzenie przekazów zrozumiałych, poprawnych warsztatowo i atrakcyjnych pod wzgl dem ekspresji, anga uj cych emocje widza.

Re yser współtworzy z kierownikiem produkcji plan generalny. Wybiera lub akceptuje skład ekipy. W przypadku filmu definiuje zadania twórcze, realizacyjne i techniczne dla operatorów obrazu i d wi ku, scenografa i kostiumologa, dekoratora wn trz i charakteryzatora. Podobnie w przypadku produkcji telewizyjnych – definiuje zadania twórcze, realizacyjne i techniczne dla realizatorów wizji, wiatła, d wi ku, zespołu pionu scenograficznego. Ponadto re yser zatwierdza wszystkie projekty dzieł odr bnych, stanowi cych integraln cz projektu generalnego. Przeprowadza zdj cia próbne, obsadza aktorów i okre la ich zadania. Akceptuje dekoracj , kostiumy, rodzaj charakteryzacji. Uczestniczy tak e w nagraniach muzyki komponowanej do danego filmu czy programu. Przeprowadza próby interpretacyjne i sytuacyjne próby kamerowe. Kieruje prac ekipy przy rejestracji programu lub podczas nagrania zdj do filmu. Wraz ze specjalistami przeprowadza monta i ud wi kowanie. Akceptuje kopi wzorców filmu lub kopi emisijn programu. Uczestniczy w kolaudacji i okre leniu warunków promocji i dystrybucji lub emisji dzieła.

Gdy w skład programu studyjnego wchodzi sekwencje, felietony filmowe, re yser telewizyjny przygotowuje je sam zgodnie z wy ej opisanymi kryteriami działania lub nadzoruje prac dziennikarza realizatora lub innego autora, spełniaj c w odniesieniu do tych segmentów dzieła funkcj re ysera odpowiedzialnego.

Praca re ysera ma charakter poznawczy – ze wzgl du na podejmowanie nowych tematów i poszukiwania dla nich nowych rozwiązań realizacyjnych, produkcyjny – ze wzgl du na tworzenie produktu o określonych cechach



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

materialnych i techniczno-technologicznych, wreszcie artystyczny – ze względu na powstawanie dzieła autorskiego jako wartość niematerialnej w postaci utworu audiowizualnego oddziałującej na wyobraźnię i intelekt odbiorcy.

Reżyser pracuje w bardzo wielu różnorodnych miejscach, w zależności od potrzeb realizacyjnych. Może to być studio telewizyjne, atelier, różnego rodzaju plenery.

Jego praca wymaga częstych i ścisłych kontaktów z innymi osobami. Rzadko pracuje przez 8 godzin w stałych dniach, najczęściej zawód ten wymaga elastyczności i dopasowania godzin i dni pracy do charakteru, terminu nagrania oraz organizacji prac nad programem. Praca może być wykonywana w godzinach wieczornych i nocnych, a także w weekendy. Może się wiązać z częstymi podróżami, także zagranicznymi.

Reżyser filmowy i telewizyjny może być pracownikiem etatowym telewizji, ale najczęściej jest „wolnym strzelcem”.

Czynniki uciążliwe w tym zawodzie to: praca przy intensywnym, sztucznym oświetleniu, w zamkniętych silnie klimatyzowanych pomieszczeniach lub o temperaturze przekraczającej poziom pokojowy, a także praca na zewnątrz, często w niekorzystnych warunkach atmosferycznych i terenowych.

## 2. Wymagania

W pracy reżysera bardzo ważna jest komunikatywność, łatwość precyzyjnego i jasnego formułowania i przekazywania myśli, zdolność organizowania pracy zespołowej oraz dostosowywania się do różnorodnych warunków pracy. Reżyser powinien charakteryzować się opanowaniem, samodzielnością i umiejętnością szybkiego podejmowania decyzji. Powinien być osobą bardzo dobrze zorganizowaną, mieć zdolność koncentracji i podzielności uwagi. Konieczna jest wyobraźnia przestrzenna, dobra pamięć wzrokowa i słuchowa oraz umiejętności twórczego myślenia i działania. Pożądane są uzdolnienia plastyczne, muzyczne,



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

aktorskie i literackie. Ważna jest szeroka wiedza z takich dziedzin, jak historia, literatura, sztuka, muzyka, film, telewizja.

Reżyser powinien mieć wiedzę o pracy poszczególnych członków ekipy realizatorskiej, a także o montażu telewizyjnym, realizacji programów w systemach wielokamerowych, wiedzę o oświetleniu studyjnym, znajomość działania i obsługi sprzętu elektronicznego używanego na planie.

W zawodzie reżysera wymagany jest dobry wzrok, zdolność percepcji kształtów, dobra koordynacja wzrokowo-ruchowa, dobry słuch. Ważna jest odporność psychiczna. Przydatna jest dobra ogólna kondycja i wydolność fizyczna.

### **3. Czynniki utrudniające zatrudnienie w zawodzie**

Czynnikiem utrudniającym pracę w zawodzie reżysera filmowego i telewizyjnego są wady i dysfunkcje narządu wzroku, które nie mogą być skorygowane szklami optycznymi lub soczewkami kontaktowymi oraz dysfunkcje narządu wzroku, takie jak: brak prawidłowego rozpoznawania barw, brak widzenia stereoskopowego oraz ograniczone pole widzenia, zaburzenia koordynacji wzrokowo-ruchowej oraz percepcji kształtów.

Utrudnieniem jest także niepełnosprawność słuchu, która nie może być skorygowana aparatem słuchowym w takim stopniu, aby stan słuchu umożliwiał kontakt reżysera z aktorami i współpracownikami oraz realizację zadań.

### **4. Możliwość zatrudnienia w zawodzie osób z niepełnosprawnościami**

#### **4.1. Osoby z dysfunkcją narządu ruchu**

Możliwe jest zatrudnienie w zawodzie reżysera filmowego i telewizyjnego osób z niewielką dysfunkcją kończyn dolnych, która nie wyklucza stania i chodzenia, a także z dysfunkcją nieznacznego stopnia kończyn górnych, która nie wyklucza



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

wykonywania bardziej precyzyjnych czynności. Warunkowo mogłyby zatrudnione osoby ze znaczną dysfunkcją kończyn dolnych, w tym poruszające się na wózku inwalidzkim, głównie na stanowisku reżysera telewizyjnego.

#### **4.2. Osoby z dysfunkcją narządu wzroku**

Zawód ten wykonywać mogą osoby, których wady wzroku dają się korygować szklami optycznymi bądź soczewkami kontaktowymi i nie utrudniają widzenia nawet drobnych szczegółów oraz barw. Sprawna sensomotoryczna wzroku musi być na tyle dobra, by reżyser bez problemów funkcjonował w terenie i by jego dysfunkcja nie stwarzała niebezpieczeństwa dla niego ani osób z nim współpracujących.

#### **4.3. Osoby z dysfunkcją narządu słuchu**

Istnieje możliwość wykonywania zawodu reżysera filmowego i telewizyjnego przez osoby z niepełnosprawnością słuchu pod warunkiem, że jest możliwość skorygowania słuchu za pomocą aparatu słuchowego tak, że osoba będzie mogła prowadzić komunikację werbalną z innymi ludźmi i będzie mogła wykonywać swoje zadania. Możliwość właściwego przygotowania środowiska i stanowiska pracy jest znacznie ograniczona, zwłaszcza dotyczy to reżysera filmowego.

#### **4.4. Osoby z dysfunkcją sfery psychicznej**

Osoby z chorobami psychicznymi mogą pracować w zawodzie pod warunkiem, że praca, poza wyjątkowymi sytuacjami (wyjazdy, sytuacje kryzysowe w firmie), nie zaburza rytmu dnia i nocy pracownika i zachowana jest zasada równego traktowania pracowników.

#### **4.5. Osoby z epilepsją**

Osoby cierpiące na padaczkę mogą wykonywać zawód pod warunkiem, że napady padaczkowe występują sporadycznie i są sygnalizowane przez aurę,





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

występują głównie wieczorem lub w nocy, nie powodują zbyt dużego zmęczenia i stosunkowo szybko następuje regeneracja sił po ich wystąpieniu oraz przebieg choroby nie prowadzi do charakterystycznej padaczki.

Osoby chorujące na epilepsję mogą wykonywać zawód warunkowo, po racjonalnym ograniczeniu zakresu zadań do sytuacji, w których możliwe jest stały nadzór i ewentualna szybka pomoc, a stanowisko pracy nie stwarza potencjalnych zagrożeń w razie emisji choroby.

## **5. Potrzeba przystosowania stanowiska pracy do potrzeb i możliwości osób z niepełnosprawnościami**

### **5.1. Osoby z dysfunkcją narządu ruchu**

#### **Osoby z dysfunkcją kończyn górnych**

Osoby z niewielką dysfunkcją kończyn górnych mogą potrzebować ograniczenia lub eliminacji zadań wymagających dużej sprawności rąk i palców oraz zastosowania indywidualnych pomocy technicznych, które usprawniają pracę biurową czy obsługę urządzeń. Osobom z dysfunkcją jednej kończyny górnej mogą być potrzebne pomoce techniczne (ortezy, protezy), ułatwiające lub umożliwiającej im pracę, w tym obsługę komputera. Obecny stan technologiczny dotyczący dostosowywania sprzętu komputerowego do potrzeb osób ze znacznymi dysfunkcjami kończyn górnych pozwala na korzystanie z niego osobom z porażeniami i przykurczami. Dostosowanie może dotyczyć obsługi specjalnej klawiatury komputerowej (z nakładkami ograniczającymi, dużymi klawiszami czy dotykowej) oraz myszki.

Niezbędne może się okazać częściowe lub całkowite wyeliminowanie zadań i czynności roboczych wymagających dobrej koordynacji wzrokowo-ruchowej.





Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

### **Osoby z dysfunkcją koczyn dolnych**

Dla osób z niewielką dysfunkcją koczyn dolnych, jeżeli jest to możliwe, należy tak zorganizować pracę oraz ograniczyć zakres zadań, aby cała praca mogła być wykonywana w pozycji siedzącej lub w pozycji stojącej z podparciem bioder i pleców. Możliwość dostosowania stanowiska pracy dotyczy również osób z dysfunkcją koczyn dolnych dotyczących głównie stanowiska reżysera telewizyjnego. Osoby poruszające się o kulach mogą potrzebować zainstalowania uchwytów i poręczy ułatwiających wstawanie i podpieranie w czasie stania. Również siedzisko należy przystosować do indywidualnych potrzeb pracownika z niepełnosprawnością (regulowana wysokość, uchylne siedzisko, regulowany podnósek, blokada kół, regulowane lub indywidualnie profilowane oparcie tylne, regulowane i odchylane podłokietniki).

Poruszanie się osób na wózkach inwalidzkich wymaga likwidacji barier architektonicznych w miejscu i środowisku pracy. Ciągłe komunikacyjne powinny być wystarczająco szerokie, bez elementów wolno stojących i pozbawione progów, również drzwi do pomieszczeń i wind powinny mieć odpowiednią szerokość. Konieczna jest likwidacja barier architektonicznych w drodze do zakładu pracy (tv, studio) lub miejsc zdjęciowych w plenerze. W miejscu pracy istnieje potrzeba powiększenia przestrzeni manewrowej wokół stanowiska pracy oraz dostosowania wielkości stanowiska pracy, a także zapewnienia dostępu do wykorzystywanych urządzeń i materiałów na odpowiedniej wysokości, bez konieczności manewrowania wózkiem. Należy zapewnić częściowe lub całkowite wyeliminowanie zadań i czynności wymagających dobrej koordynacji wzrokowo-ruchowej.

Ograniczenie niektórych obowiązków zawodowych jest możliwe w sytuacji pracy zespołowej. Możliwość dostosowania stanowiska pracy plenerowej jest ograniczona. Polecana jest praca w studio telewizyjnym.

### **5.2. Osoby z dysfunkcją narządu wzroku**



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Osoby z niewielkimi dysfunkcjami narządu wzroku powinny stosować szkła korekcyjne lub soczewki kontaktowe.

Pomocne jest częściowe lub całkowite wyeliminowanie zadań i czynności roboczych wymagających dobrej koordynacji wzrokowo-ruchowej.

Pracę usprawnia stała lokalizacja elementów środowiska i stanowiska pracy.

Możliwość dostosowania stanowiska pracy plenerowej jest ograniczona. Polecana jest praca w studio telewizyjnym.

### **5.3. Osoby z dysfunkcją narządu słuchu**

Osoby słabosłyszące powinny być zaopatrzone w aparaty słuchowe korygujące słuch (zwłaszcza w częstotliwościach pasma mowy) w stopniu umożliwiający swobodne, werbalne komunikowanie się z innymi (słuch wydolny socjalnie) oraz umożliwiający wykonywanie zadań zawodowych. Zaleca się ograniczenie hałasu tła oraz pogłosu w pomieszczeniu pracy (tv, studio) w celu poprawy warunków percepcji dźwięku oraz poprawy warunków komunikacji werbalnej.

Zgodnie z zasadami profilaktyki medycznej, osobom, u których występuje m.in. odbiorcze trwałe podwyższenie progu słyszenia (również gdy dotyczy tylko jednego ucha), nie zaleca się wykonywania czynności w hałasie. W związku z tym może się okazać potrzebne ograniczenie lub eliminacja niektórych zadań, w pomieszczeniach lub w plenerze, o dużym poziomie dźwięku hałasu, a także w dużych skupiskach ludzkich.

Wskazane jest rozszerzenie sygnalizacji ostrzegawczej o sygnalizację świetlną lub wizyjną uzupełniającą dźwiękowe sygnały bezpieczeństwa w miejscach potencjalnego przebywania pracownika (pomieszczenie pracy, toaleta, pokój socjalny itp.) lub sygnalizację wibracyjną, informującą o ewentualnym niebezpieczeństwie. Zaleca się, aby w miarę możliwości urządzenia teleinformatyczne, takie jak telefon, komputer itp., były dostosowane do aparatów słuchowych (np. mogłyby



Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

wyposażone w systemy pętli indukcyjnej lub systemy FM). Urządzenia komunikacyjne mogą być również wyposażone w sygnalizację wizyjną, dźwiękową lub opartą na przewodnictwie kostnym.

#### **5.4. Osoby z dysfunkcją sfery psychicznej**

Osoby podejmujące pracę powinny być w przyjazny sposób zapoznawane ze strukturą i kulturą organizacyjną firmy. Powinny także otrzymywać jasne i niedwuznaczne informacje oraz instrukcje odnośnie do podejmowanych zadań.

W firmie zatrudniając pracownika z niepełnosprawnością należy wprowadzić przyjazny tryb informowania o jego problemach zdrowotnych czy społecznych, najlepiej, gdy wie o nich „osoba zaufania”. Można wypracować taki obyczaj, że członkowie zespołu pracowniczego interesują się sytuacją społeczną i zdrowotną pracownika, i biorą pod uwagę we współpracy. Mogą się przy tym uczyć podmiotowego traktowania pracownika z niepełnosprawnością – pozyskiwać wiedzę o jego sytuacji, przede wszystkim od niego samego, lub – za jego wiedzą i aprobatą – z innych osób.

W sytuacji kłopotów z psychicznymi i społecznymi stronami swojej pracy pracownik mógłby korzystać ze wsparcia asystenta zawodowego/trenera pracy. Trener pracy może być wywodzący się spośród współpracowników lub być specjalnie w tej roli zatrudniony w firmie. Może też wspierać pracownika z ramienia upoważnionej do tego organizacji. Możliwość wsparcia trenera pracy byłaby jednak ograniczona tylko do sfery emocji i relacji z innymi, nie dotycząc kompetencji zawodowych, i powinny obejmować tylko pewien niedługi okres/okresy czasu pracy. Na co dzień pracownik powinien jednak pracować samodzielnie – zgodnie z samodzielnym charakterem stanowiska pracy.

Ponadto, zatrudniona osoba powinna mieć możliwość elastycznego czasu pracy i zakresu obowiązków, co oznacza, że w wyjatkowej sytuacji (związanej z chorobą czy niepełnosprawnością osoby) zakres obowiązków na tym stanowisku zostanie zmodyfikowany w sposób możliwy do zaakceptowania przez pracodawcę. Powinno istnieć także możliwość okresowego zastąpienia pracownika przez inną osobę.





### **5.6. Osoby z epilepsją**

Osoby chore na padaczkę, które uzyskały akceptację lekarza specjalisty, powinny pracować w zespole, a praca powinna być nadzorowana. Praca powinna być spokojna, nie wywołująca stresów ani napięć, które mogłyby prowokować napady.

Osoba z epilepsją powinna dobrze znać swoją chorobę i umieć szybko rozpoznawać aury poprzedzające napad. Współpracownicy powinni być poinformowani, w jaki sposób, w razie wystąpienia napadu, mogą prawidłowo udzielić pomocy.

Polecana jest praca w studio telewizyjnym, z ograniczeniem prac w plenerze.

**Uwaga.** Każdy przypadek zatrudnienia osoby z niepełnosprawnością oraz przystosowania stanowiska pracy do potrzeb i możliwości tej osoby należy rozpatrywać indywidualnie.

